

Nr 263

Av fröken **Elmén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd till folkbiblioteksväsendet.*

För att få till stånd en tillfredsställande biblioteksverksamhet vid fångvårdsanstalterna har skolöverstyrelsen i samråd med fångvårdsstyrelsen i sina riksdagspetita de två senaste åren föreslagit att fångvårdsbibliotekens skötsel skulle i princip övertas av de kommunala biblioteken och att kostnaderna för verksamheten skulle bestridas genom en särskild post under åttonde huvudtitelns folkbiblioteksanslag. Kungl. Maj:t har icke ansett sig kunna lägga fram förslaget inför riksdagen.

I folkbibliotekssakkunnigas betänkande (SOU 1949:28) framhålls att fångvårdsbiblioteken hör till det moderna biblioteksväsendets mest försummade grenar. »Otillräckliga anslag och brist på bibliotekssakkunnig ledning har helt präglat verksamheten. De fasta biblioteken domineras av mer eller mindre föråldrad andakts- och uppbyggelselitteratur och saknar representativa urval av modern skönlitteratur. Den årliga tillväxten av bokbeståndet är synnerligen ojämn. I en del fall redovisas inga som helst nyförvärv till biblioteken under en lång följd av år. Också den centrala biblioteksverksamhet, som i form av vandringsbibliotek bedrivs av fångvårdsstyrelsen, hämmas allvarligt av otillräckliga ekonomiska resurser.» För verksamhetsåret 1954—1955 hade man till sitt förfogande ca 12 000 kr., men detta belopp var även avsett för inköp av andakts- och läroböcker. I verkligheten torde endast ungefär halva beloppet ha använts till böcker och inbindning.

Behovet av sakkunnig ledning för fångvårdsbiblioteken torde emellertid vara det för närvarande mest brännande problemet. Sedan folkbibliotekssakkunniga år 1949 avgav sitt betänkande har de redan då bedrövliga förhållandena ytterligare försämrats. Enligt instruktionen för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsanstalterna åligger det prästerlig befattningshavare att i den omfattning fångvårdsstyrelsen bestämmer ha hand om anstalternas bibliotek. Sedan predikantsystemet i dess förutvarande form avskaffats genom beslut av 1952 års riksdag, kan den ifrågavarande bestämmelsen icke längre iakttagas. Någon annan bestämmelse om vem som skall ha ansvaret för biblioteken har icke utfärdats. Från fångvårdsstyrelsens sida har i stället uttalats önskemål om att de kommunala biblioteken skulle överta skötseln av fångvårdsanstalternas bibliotek på det sätt som föreslagits i folkbibliotekssakkunnigas betänkande. Förutsättningen för att detta skall kunna ske måste vara att erforderliga medel anvisas för ändamålet. Med utgångspunkt från de sakkunnigas beräkningar och med hänsyn till den förhöj-

ning sedan 1948 som skolöverstyrelsen räknat med kan kostnaden numera beräknas till 13 kronor per vårdplats. Med ett beräknat vårdplatsantal av 3 200 uppgår den sammanlagda kostnaden till 41 600 kr. Framhållas bör att ett bifall till förslaget minskar anslagsbehovet under fångvårdsanstalternas omkostnadsanslag å andra huvudtiteln, ur vilket anslag medel till fångvårdsanstalternas biblioteksverksamhet hittills utgått.

Biblioteksverksamhet i fängelser är inte bara ett medel för att få tiden att gå, fast också det är betydelsefullt för människor som lever månader och år i fängelse. Böckerna ger underhållning och rekreation. De motverkar den nedbrytande verkan av långa och händelselösa timmar i ensam cell, de befordrar själslig hälsa, och de bidrar till att höja såväl de enskilda fångarnas som anstaltens moral. De vidgar synfält och ger ökad social förståelse för människor. Ett väl organiserat och fullt utnyttjat bibliotek är ett ovärderligt medel för direkt och indirekt fostran.

Med hänsyn härtill synes det oss angeläget, att biblioteksverksamheten vid fångvårdsanstalterna organiseras på ett mera tillfredsställande sätt än vad som f. n. är fallet. Det av skolöverstyrelsen i samråd med fångvårdsstyrelsen framlagda förslaget torde erbjuda möjligheter härför.

Under hänvisning till det anförda hemställer vi,

att riksdagen i anslutning till den under åttonde huvudtiteln upptagna punkten Understöd till folkbiblioteksväsendet i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att Kungl. Maj:t måtte upptaga här berörda fråga till omprövning och vidtaga de åtgärder som erfordras för en förbättring av biblioteksförhållandena vid fångvårdsanstalterna.

Stockholm den 26 januari 1955

Brita Elmén

Disa Västberg

Jean Braconier

Birger Gezelius

Gunnar Ericsson

Gösta Netzén

i Näs

Elis Håstad

Gunnar Helén

Nr 264

Av fröken **Ager** och herr **Nihlfors**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till Hemmens forskningsinstitut.

(Lika lydande med motion nr 251 i Första kammaren)

Stockholm den 26 januari 1955

Ruth Ager

Folke Nihlfors